

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **26.12.2024**

İskender

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

Sendikal hak ve özgürlükler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 51. ve 52. maddeleri ile Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 87 No'lu "Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması" sözleşmesi başta olmak üzere ilgili uluslararası sözleşmelerle yasal güvence altına alınmıştır. Ancak, 6356 sayılı Sendikalar Kanunu'ndaki patronların lehine düzenlemeler, işçilerin sendikalaşma ve toplu iş sözleşmesinden yararlanma hakkını fiilen ve hukuki olarak engellemektedir.

Bu durumun son örneği, Petrol-İş Gebze Şubesi'nin çoğunluğu sağlayarak toplu iş sözleşmesi (TİS) için yetki kazandığı, birkaç yıl önce Japonya merkezli Nippon Paint Holding'e satılan Betek Boya'da yaşanmıştır. Betek Boya yönetiminin yetkisiz bir mahkemeye itirazda bulunmasının ardından işçiler, patronun sendikalaşmaya saygı göstermesini, yetki itirazını geri çekmesini ve toplu iş sözleşmesi sürecinin bir an önce başlatılması için fabrika içinde ve dışında eylemlerini sürdürmüştür.

Ancak 25 Aralık 2024 tarihinde, Gebze Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan Betek Boya'da patron, ekonomik daralma bahanesiyle Petrol-İş'te örgütlenen işçileri işten çıkarmaya başlamıştır. Toplamda 88 işçinin işine son verilen fabrikada, yaklaşık 450 işçi üretimi durdurarak fabrika içinde bekleyişini ve eylemlerini sürdürmektedir.

5 Aralık 2024 tarihinde Bakanlığınıza sunduğumuz soru önergesinde, Betek Boya'da tek bir işçinin bile sendikal haklarını savunduğu için küçülme, daralma gibi gerekçelerle hukuksuzca işten çıkarılmasının önlenmesi adına bir sorumluluk alıp almayacağınızı sormuştuk. Ancak üç hafta sonra gerçekleşen bu işçi kıyımı, gözlerinizin önünde meydana gelmiş ve doğrudan sizin sorumluluğunuz altındadır.

Bu Bağlamda;

1. Patronlara tanınan "yetki itirazı" hakkı ile işçilerin fiilen ve hukuken sendikal haklarından mahrum bırakıldığını ve bu süreçte birçok fabrikada işçilere yönelik baskıların arttığını, özellikle "daralma" gibi bahanelerle sendikalı işçilerin işten çıkarılarak fiilen sendikasızlaştırmanın önünün açıldığını belirtmiştik. Bu kapsamda, "Betek Boya'da tek bir işçinin bile sendikal haklarına sahip çıktığı için küçülme, daralma vb. gerekçelerle hukuksuzca işten çıkarılmasının önüne geçmek üzere bir sorumluluk alacak mısınız?" diye sormuştuk. Tam üç hafta önce yönelttiğimiz bu sorunun ardından 88 işçi işten çıkarılmıştır.

Gözünüzün önünde gerçekleşen bu işçi kıyımının ardından, işten çıkarılan 88 işçinin işe iade edilmesi, yetkiye itiraz davasının geri çekilmesi ve toplu iş sözleşmesi sürecinin başlatılması için bu kez işçilerin yanında yer alarak bir sorumluluk alacak mısınız?

2. Betek Boya'nın sahibi olan Nippon Paint Holding, internet sitesinde Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Temel İlke ve Haklar Bildirgesi'ne bağlı kalarak sendikalaşma özgürlüğü ve toplu pazarlık hakkını güvence altına aldığını beyan etmiştir. Ancak, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nda yer alan "yetki itirazı" hükmünden faydalanarak işçilerin sendikalaşma hakkını engellemiştir.

Bakanlığınız, patronların uzun süren mahkeme süreçlerini kötüye kullanarak, kendi yasanızdaki bir hükümden cesaret alıp işçilerin sendikalaşma hakkını çiğnemesine ve bu şekilde suç işlemesine karşı bir tutum alacak mıdır?

3. Yerli ve yabancı sermaye açısından, kesinleşmesi yıllar süren "yetki tespitine itiraz" hakkı bulunmaz bir nimet haline gelmiştir. Üstelik, yetki tespitine karşı açılan davaların %40'ının yetkisiz mahkemelerde görülmesi, bu tür hilelerle süreçleri uzatılmakta ve işçilerin sendikal haklarından mahrum kalmasına neden olmaktadır.

Yabancı sermayeli tekellerin, anayasa ve yasalara uymayarak işçilerin anayasal haklarını çiğnemesine neden olan bu hukuki oyunların önüne geçmek için neden adım atmıyorsunuz?

4. Bütün grev, direniş ve hak mücadelelerinde işçilerin yasal haklarını tanımayan yerli ve yabancı tekelleri koruyan kolluk güçlerinin geri çekilmesi için İçişleri Bakanlığı ile herhangi bir temasta bulunmayı düşünüyor musunuz?